

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ЗВО «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»
РІВНЕНСЬКИЙ ІНСТИТУТ»**

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ОБЛІКУ І ФІНАНСІВ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

_____ Т.О. Макух
« ____ » _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК2.4 ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ (МІКРО- ТА МАКРОЕКОНОМІКА)

освітня програма	Економіка
освітнього рівня	перший (бакалаврський) рівень
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність	051 Економіка

Обсяг, кредитів: 240 годин, 8 кредитів ЄКТС

Форма підсумкового контролю: залік/екзамен

Рівне 2023 рік

ПРОЛОНГАЦІЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Навчальний рік	20___/20___	20___/20___	20___/20___	20___/20___
Дата засідання кафедри / циклової комісії				
№ протоколу				
Підпис завідувача кафедри / голови циклової комісії				

Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки навчального процесу відокремленого структурного підрозділу ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» Рівненський інститут» за адресою: <https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=13690>.

Робочу програму перевірено

_____ 20___ р.

Заступник директора/декана

(підпис)

(_____)

(прізвище та ініціали)

Зміст

Зміст	
1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.....	7
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	10
4.1. Анотація дисципліни.....	10
4.2. Структура навчальної дисципліни.....	17
4.2.1. Тематичний план.....	17
4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни.....	21
4.3. Форми організації занять.....	23
4.3.1. Теми семінарських занять.....	23
4.3.2. Теми практичних занять.....	23
4.3.3. Теми лабораторних занять.....	24
4.3.4. Індивідуальні завдання.....	24
4.3.5. Індивідуальна навчально-дослідна робота.....	25
4.3.6. Теми самостійної роботи студентів.....	25
5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	30
5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності....	30
5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально- пізнавальної діяльності.....	30
5.3. Інклюзивні методи навчання.....	30
6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	32
6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.....	33
6.2. Система оцінювання роботи студентів/аспірантів упродовж семестру.....	34
6.3. Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS.....	36
6.4. Оцінка за екзамен: шкала оцінювання національна та ECTS.....	36
6.5. Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS.....	37
6.6. Розподіл балів, які отримують студенти.....	37
6.7. Орієнтовний перелік питань до екзамену (заліку).....	37
7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	41
7.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для студентів з інвалідністю.....	41
7.2. Глосарій (термінологічний словник).....	41
7.3. Рекомендована література.....	46
7.4. Інформаційні ресурси.....	47
8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	47

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь / освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальний обсяг кредитів – 8	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Вид дисципліни обов'язкова	
	Спеціальність 051 Економіка	Цикл підготовки загальний	
Модулів – 2	Спеціалізація -	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 6		1,2-й	1,2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – розрахунково-графічна робота	Мова викладання, навчання та оцінювання: українська	Семестр	
Загальний обсяг годин – 240		2,3	2,3
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 6	Освітній ступінь / освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський)	50 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		40 год.	8 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		148 год.	220 год.
		Індивідуальні завдання: 8 год.	
Вид семестрового контролю: залік/екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 60%

для заочної форми навчання – 9%

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: - формування системи знань щодо загальних принципів та інструментів оптимізації рішень господарюючих суб'єктів за наявних обмежених ресурсів та альтернативних можливостей їх використання, а також щодо цілісного уявлення про закони та суттєві зв'язки у реальній економіці які є системоутворюючими для економічного світогляду фахівця з економіки.

Завдання:

- вивчення основних категорій, понять та методів мікроекономічного аналізу;
- формування вільного володіння категоріальним апаратом мікро- та макроекономіки;
- набуття практичних навичок застосування базових принципів та інструментів мікроекономічного аналізу до моделювання поведінки основних мікроекономічних суб'єктів;
- підготовка до вивчення прикладних дисциплін, що базуються на мікроекономічній теорії;
- вивчення принципів оптимізації господарських рішень на мікро- та макрорівнях;
- вміння застосовувати отримані теоретичні знання до аналізу конкретних економічних ситуацій;
- підвищення економічної та загальної культури фахівця.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Компетентності:

- ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- СК 1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.
- СК 4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.
- СК 5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.
- СК 6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.
- СК 9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси.

- СК 11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.
- СК 12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.
- СК 13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.
- СК 14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах із урахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

Рядок дисципліни в «Матриці відповідності спеціальних (фахових) програмних компетентностей компонентам освітньої програми»

	СК 1	СК 4	СК 5	СК 6	СК 9	СК 11	СК 12	СК 13	СК 14
ОК 2.4	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)

- ПРН 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки,
- ПРН 4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.
- ПРН 7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.
- ПРН 8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.
- ПРН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.
- ПРН 11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

Рядок дисципліни в «Матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми»

	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 9	ПРН 11
ОК 2.4	x	x	x	x	x	x

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «Економічна теорія: мікро та макроекономіка» покликана для формування системи знань щодо загальних принципів та інструментів оптимізації рішень господарюючих суб'єктів за наявних обмежених ресурсів та альтернативних можливостей їх використання, а також щодо цілісного уявлення про закони та суттєві зв'язки у реальній економіці які є системоутворюючими для економічного світогляду фахівця з економіки.

Модуль 1 «Мікроекономіка»

Змістовий модуль 1. Теорія ринку досконалої конкуренції.

Формування ринкового попиту

Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки

Мікроекономіка в системі економічних наук. Предмет, суб'єкти та об'єкт мікроекономіки.

Основні поняття та припущення мікроекономічного аналізу.

Загальні та специфічні методи мікроекономічних досліджень.

Тема 2. Попит, пропонування, ціна, ринкова рівновага

Аналіз попиту: попит, обсяг попиту, закон попиту, функція попиту, чинники попиту.

Аналіз пропонування: пропонування, обсяг пропонування, закон пропонування, функція пропонування, чинники пропонування.

Ринкова рівновага: утворення ринкової ціни та її роль. Моделі ринкової рівноваги.

Тема 3. Еластичність і пристосування ринку

Поняття еластичності. Види та показники еластичності.

Цінова еластичність попиту та її чинники. Перехресна еластичність попиту та еластичність попиту за доходом.

Еластичність пропонування: показники, види, чинники. Часові періоди і зміна еластичності попиту та пропонування.

Практичне застосування теорії еластичності.

Тема 4. Теорія поведінки споживача: мета, обмеження, оптимізація вибору

Мета споживача у кардиналістській моделі. Кардиналістська функція корисності. Перший закон Госсена.

Мета споживача в ординалістській моделі. Ординалістська функція корисності. Криві байдужості та їх властивості. Гранична норма заміни благ.

Бюджетне обмеження споживача. Бюджетна лінія та її властивості.

Оптимізація вибору споживача на основі кардиналістської теорії. Правило максимізації корисності. Другий закон Госсена.

Оптимізація вибору споживача на основі ординалістського підходу. Рівновага споживача.

Тема 5. Зміни рівноваги споживача. Індивідуальний та ринковий попит. Оптимальний вибір і зміна ціни. Модель „ціна – споживання“. Крива індивідуального попиту.

Ефекти доходу та заміни за Слуцьким та Хіксом.

Оптимальний вибір і зміна доходу споживача. Модель „доход – споживання“. Криві Енгеля.

Утворення ринкового попиту. Споживчий надлишок.

Прийняття рішень у ситуаціях з ризиком.

Змістовий модуль 2. Теорія ринку досконалої конкуренції. Формування ринкового пропонування

Тема 6. Фірма як мікроекономічний суб'єкт. Мета виробництва. Обмеження виробника у короткостроковому періоді

Організаційні форми і функції фірми.

Теорія виробництва. Поняття виробничої функції.

Теорії витрат виробництва і прибутків.

Виробнича функція з одним змінним фактором. Закон спадної віддачі.

Короткострокові витрати виробництва.

Тема 7. Вибір фірмою оптимального обсягу випуску та конкурентне пропонування у короткостроковому періоді

Характерні риси досконалої конкуренції та особливості попиту на продукцію досконало конкурентної фірми.

Загальне правило вибору оптимального обсягу випуску. Методи та моделі визначення оптимального обсягу виробництва.

Реакція конкурентної фірми на зміну ринкової ціни.

Короткострокове пропонування конкурентної фірми і галузі. Надлишок виробника.

Тема 8. Обмеження виробника та рівновага фірми і галузі у довгостроковому періоді

Вибір фірмою технологічно ефективних способів виробництва. Зміна масштабів виробництва та ефекти масштабу.

Вибір фірмою економічно ефективного способу виробництва. Траєкторія розвитку фірми.

Довгострокові середні витрати та вибір мінімального ефективного розміру підприємства.

Механізм встановлення довгострокової рівноваги конкурентної фірми і галузі. Довгострокове пропонування конкурентної фірми і галузі.

Тема 9. Ефективність конкурентної ринкової системи
Ефективність за Парето та соціальний оптимум.
Ефективність ринкової рівноваги на індивідуальному ринку товару.
Часткова та загальна рівновага.
Ефективність у споживанні та обміні. Діаграма Еджворта. Крива контрактів.
Ефективність у сфері виробництва. Крива виробничих контрактів.
Оптимізація структури виробництва. Умови загальної ефективності конкурентної ринкової системи.

Змістовий модуль 3. Теорія ринків недосконалої конкуренції. Державне регулювання дефектів ринку

Тема 10. Максимізація прибутку і цінова стратегія монополії
Монополія і конкуренція.
Моделі коротко- і довгострокової рівноваги монополії.
Соціально-економічні наслідки монополії. Природна монополія.
Монопольна влада. Цінова дискримінація.

Тема 11. Моделі олігополії та монополістичної конкуренції
Характерні риси та причини поширення олігополії. Особливості поведінки олігополіста.
Моделі рівноваги олігополії. Моделі олігополістичного ціноутворення.
Моделі коротко- і довгострокової рівноваги монополістичного конкурента.
Роль диференціації продукту і реклами як інструментів нецінової конкуренції.

Тема 12. Моделювання оптимізації вибору на ринках праці, капіталу та землі
Попит фірми на один змінний фактор. Зміни у попиті та еластичність попиту фірми на ресурс. Ринковий попит на фактори виробництва.
Попит фірми на декілька факторів виробництва та їх оптимальне співвідношення.
Пропонування та рівновага фірми і галузі на конкурентному ринку праці. Ринки праці з недосконалою конкуренцією.
Ринки капітальних активів, фінансового капіталу та послуг капіталу.
Ринок землі. Визначення ціни землі.

Тема 13. Неспроможності ринку і необхідність державного втручання в економіку
Дефекти сучасного ринку і функції держави.

Проблеми виробництва та споживання суспільних благ. Суспільні блага та суспільний вибір. Методи державного регулювання зовнішніх ефектів. Регулювання діяльності монополій.

Модуль 2. «Макроекономіка»

Змістовий модуль 4. Фундаментальні поняття макроекономіки. Формування сукупного попиту у реальній багатоперіодній економіці

Тема 1. Макроекономіка як наука.

Огляд основних понять та базових моделей

Предмет, суб'єкти та об'єкт макроекономіки. Методи макроекономічних досліджень та функції макроекономіки.

Фундаментальні поняття макроекономічної теорії.

Цілі та інструменти макроекономічної політики.

Базові моделі макроекономічного аналізу

Тема 2. Вимірювання результатів економічної діяльності

Принципи побудови системи національних рахунків.

Валовий випуск та ВВП. Номінальний та реальний ВВП.

Валовий національний продукт. Обмеженість показників ВВП і ВНП. Показники суспільного добробуту.

Моделі кругопотоку продуктів і доходів та похідні показники національного виробництва.

Основні макроекономічні тотожності.

Тема 3. Споживчий попит у моделях багатоперіодної економіки

Споживання та заощадження як функції поточного доходу.

Основи теорії багатоперіодної економіки.

Новітні теорії споживання та заощаджень.

Тема 4. Інвестиційний попит у приватній економіці

Типи інвестиційних видатків.

Джерело інвестицій. Зв'язок інвестицій і заощаджень у закритій економіці.

Базова теорія автономних інвестицій в основний капітал.

Теорія індукованих інвестицій. Розвиток базової теорії інвестицій.

Тема 5. Роль держави та закордону у формуванні сукупного попиту

Розподіл доходів і роль державного сектора у їх вирівнюванні.

Формування доходів і видатків державного сектора.

Взаємодія приватного та державного секторів. Бюджетне обмеження нації. Національні заощадження.

Міжнародні потоки товарів і капіталів. Зміна основних макроекономічних тотожностей.

Тема 6. Коливання сукупного попиту в моделях мультиплікатора
Визначення рівноважного обсягу виробництва у кейнсіанських моделях мультиплікатора.

Зміна рівноваги та мультиплікативний ефект. Рецесійний та інфляційний розриви.

Визначення рівноважного обсягу виробництва у відкритій економіці.

Тема 7. Державне регулювання сукупного попиту:

фіскальна політика у моделях мультиплікатора

Суть і види фіскальної політики. Дискреційна фіскальна політика.

Автоматичні стабілізатори і обмеження фіскальної політики.

Дефіцит державного бюджету і методи його балансування.

Державний борг і його вплив на національну економіку.

Змістовий модуль 5. Формування сукупного пропонування у реальній багатоперіодній економіці. Монетарна економіка.

Тема 8. Теорії циклічних коливань ділової активності

Загальна характеристика економічних циклів.

Теорії циклічного розвитку. Моделі економічних циклів.

Види коливань економічної системи.

Тема 9. Короткострокові коливання зайнятості і безробіття
у змішаній економічній системі

Зайнятість та безробіття як явища ринкової економіки. Показники безробіття.

Форми та типи безробіття. Чинники рівня безробіття.

Ринок праці. Класичне та кейнсіанське пояснення добровільного і вимушеного безробіття.

Наслідки безробіття.

Тема 10. Довгострокове економічне зростання: моделі нагромадження капіталу

Суть та чинники економічного зростання.

Моделі економічного зростання екстенсивного типу у закритій економіці.

Науково-технічний прогрес як джерело інтенсивного типу економічного зростання. Новітні дослідження економічного зростання.

Економічне зростання у відкритій економіці.

Тема 11. Грошовий ринок. Попит, пропонування та рівновага на ринку грошей

Сутність грошей. Грошові агрегати.

Попит на гроші та його види. Запасові теорії та портфельні теорії попиту на гроші.

Грошово-кредитна система та її суб'єкти. Роль банківської системи у пропонуванні грошей.

Створення грошей банківською системою. Крива пропонування грошей. Рівновага на ринку грошей та зміни у стані рівноваги.

Тема 12. Монетарна політика

Теоретичні основи монетарної політики. Функції центрального банку.

Прямі та опосередковані засоби монетарної політики центрального банку.

Види монетарної політики та механізм її впливу на економіку.

Тема 13. Інфляція та ділові цикли. Антиінфляційна політика

Сутність інфляції, її вимірювання та види.

Теорії інфляції. Фіскальні та грошові аспекти інфляції.

Наслідки інфляції.

Зв'язок інфляції та безробіття. Антиінфляційна політика.

Змістовий модуль 6. Моделі загальної рівноваги та проблеми стабілізації розвитку змішаної економічної системи

Тема 14. Базова модель рівноваги на товарних ринках „сукупний попит – сукупне пропонування“

Визначення рівня сукупного попиту.

Визначення рівня сукупного пропонування: класичний та кейнсіанський підходи.

Взаємодія сукупного попиту і пропонування. Короткострокова рівновага на товарних ринках.

Довгострокова рівновага у моделі ADAS: класичний та кейнсіанський підходи.

Взаємозв'язок моделей загальної рівноваги на товарних ринках.

Тема 15. Моделі загальної макроекономічної рівноваги у закритій економічній системі

Суть моделі ISLM.

Виведення кривої IS. Виведення кривої LM.

Короткострокова загальна рівновага економічної системи. Зміна рівноваги. Ділові цикли в моделі ISLM.

Взаємодія фіскальної та монетарної політики у моделі ISLM.

Модель ISLM як теорія сукупного попиту.

Дисципліни, вивчення яких обов'язково передують цій дисципліні:

Вступ до спеціальності

Міжпредметні зв'язки: Економіка підприємства, Історія економіки та економічної думки, Міжнародна економіка, Фінанси, гроші та кредит, Національна економіка

4.2. Структура навчальної дисципліни

4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань
	денна форма							заочна форма							
	Усього	аудиторна					с.р.	Усього	аудиторна					с.р.	
		у тому числі							у тому числі						
л		сем	пр	лаб	інд	л			сем	пр	лаб	інд			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Модуль 1 «Мікроекономіка»															
Змістовий модуль 1.															
Теорія ринку досконалої конкуренції. Формування ринкового попиту															
Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки	10	2	-	1	-	-	7	10	-	-	-	-	-	10	АР: тести СР: ІР:
Тема 2. Попит, пропонування, ціна, ринкова рівновага	10	2	-	1	-	-	7	10	1	-	1	-	-	8	АР: тести СР: ІР:
Тема 3. Еластичність і пристосування ринку	10	2	-	2	-	-	6	10	-	-	-	-	-	10	АР: тести СР: ІР:
Тема 4. Теорія поведінки споживача: мета, обмеження, оптимізація вибору	10	2	-	2	-	-	6	10	1	-	-	-	-	9	АР: тести СР: ІР:
Тема 5. Зміни рівноваги споживача. Формування індивідуального та ринкового попиту	10	2	-	2	-	2	4	10	-	-	1	-	-	9	АР: тести СР: ІР: РГР1
Разом за змістовим модулем 1	50	10	-	8	-	2	28	50	2	-	2	-	-	46	
Змістовий модуль 2.															
Теорія ринку досконалої конкуренції. Формування ринкового пропонування															
Тема 6. Фірма як мікроекономічний суб'єкт. Мета виробництва. Обмеження виробника у короткостроковому періоді	10	2	-	2	-	-	6	10	-	-	-	-	-	10	АР: тести СР: ІР:
Тема 7. Вибір фірмою оптимального обсягу випуску та конкурентне пропонування у	10	2	-	2	-	2	4	10	1	-	1	-	-	8	АР: тести СР: ІР: РГР2

короткостроковому періоді															
Тема 8. Обмеження виробника та рівновага фірми і галузі у довгостроковому періоді	10	2	-	2	-	-	6	10	1	-	-	-	-	9	AP: тести CP: IP:
Тема 9. Ефективність конкурентної ринкової системи	10	2	-	2	-	-	6	10	-	-	-	-	-	10	AP: тести CP: IP:
Разом за змістовим модулем 2	40	8	-	8	-	2	22	40	2	-	1	-	-	37	
Змістовий модуль 3.															
Теорія ринків недосконалої конкуренції. Державне регулювання дефектів ринку															
Тема 10. Максимізація прибутку і цінова стратегія монополії	10	2	-	2	-	2	4	10	1	-	1	-	-	8	AP: тести CP: IP: PGP3
Тема 11. Моделі олігополії та монополістичної конкуренції	10	2	-	1	-	-	7	10	1	-	-	-	-	9	AP: тести CP: IP:
Тема 12. Моделювання оптимізації вибору на ринках праці, капіталу та землі	6	1	-	1	-	-	4	6	-	-	-	-	-	6	AP: тести CP: IP:
Тема 13. Неспроможності ринку і необхідність державного втручання в економіку	4	1	-	-	-	-	3	4	-	-	-	-	-	4	AP: тести CP: IP:
Разом за змістовим модулем 3	30	6	-	4	-	2	18	30	2	-	1	-	-	27	
Усього годин за модуль 1	120	24	-	20	-	8	68	120	6	-	4	-	-	110	
Модуль 2 «Макроекономіка»															
Змістовий модуль 4.															
Макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія в економічній системі															
Тема 1. Макроекономіка як наука. Огляд основних понять та базових моделей	8	2	-	1	-	-	5	8	-	-	-	-	-	8	AP: тести CP: IP:
Тема 2. Вимірювання результатів економічної діяльності	8	2	-	1	-	-	5	8	1	-	-	-	-	7	AP: тести CP: IP:
Тема 3. Споживчий попит у моделях багатоперіодної економіки	8	2	-	2	-	-	4	8	-	-	1	-	-	7	AP: тести CP: IP:
Тема 4. Інвестиційний	8	2	-	1	-	-	5	8	-	-	-	-	-	8	AP: тести

попит у приватній економіці																СР: ІР:
Тема 5. Роль держави та закордону у формуванні сукупного попиту	8	2	-	1	-	-	5	8	1	-	-	-	-	7	АР: тести СР: ІР:	
Тема 6. Коливання сукупного попиту в моделях мультиплікатора	8	2	-	2	-	-	4	8	1	-	-	-	-	7	АР: тести СР: ІР:	
Тема 7. Державне регулювання сукупного попиту: фіскальна політика у моделях мультиплікатора	8	2	-	2	-	-	4	8	1	-	1	-	-	6	АР: тести СР: ІР:	
Разом за змістовим модулем 5	56	14	-	10	-	-	32	56	4	-	2	-	-	50		
Змістовий модуль 5.																
Формування сукупного пропонування у реальній багатоперіодній економіці. Монетарна економіка.																
Тема 8. Теорії циклічних коливань ділової активності	8	1	-	1	-	-	6	8	-	-	-	-	-	8	АР: тести СР: ІР:	
Тема 9. Короткострокові коливання зайнятості і безробіття у змішаній економічній системі	8	1	-	1	-	-	6	8	1	-	-	-	-	7	АР: тести СР: ІР:	
Тема 10. Довгострокове економічне зростання: моделі нагромадження капіталу	8	2	-	2	-	-	4	8	-	-	-	-	-	8	АР: тести СР: ІР:	
Тема 11. Грошовий ринок. Попит, пропонування та рівновага на ринку грошей	8	1	-	1	-	-	6	8	1	-	-	-	-	7	АР: тести СР: ІР:	
Тема 12. Монетарна політика	8	1	-	1	-	-	6	8	-	-	1	-	-	7	АР: тести СР: ІР:	
Тема 13. Інфляція та ділові цикли. Антиінфляційна політика	8	2	-	2	-	-	4	8	-	-	-	-	-	8	АР: тести СР: ІР:	
Разом за змістовим модулем 6	48	8	-	8	-	-	32	48	2	-	1	-	-	45		
Змістовий модуль 6.																
Моделі загальної рівноваги та проблеми стабілізації розвитку змішаної економічної системи																
Тема 14. Базова модель рівноваги на товарних ринках	8	2	-	1	-	-	5	8	-	-	-	-	-	8	АР: тести СР: ІР:	

„сукупний попит – сукупне пропонування“															
Тема 15. Моделі загальної макроекономічної рівноваги у закритій економічній системі	8	2	-	1	-	-	5	8	-	-	1	-	-	7	АР: тести СР: ІР:
Разом за змістовим модулем 7	16	4	-	2	-	-	10	16	-	-	1	-	-	15	
Всього модуль 2	120	26	-	20	-	-	74	120	6	-	4	-	-	110	
Усього	240	50	-	40	-	8	142	240	12	-	8	-	-	220	

4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни Економічна теорія (мікро та макроекономіка)

Ч. 1 Мікроекономіка

Разом: 120 год., лекції –24 год., семінарські заняття –20 год., індивідуальні заняття – 8 год., самостійна робота – 68 год., підсумковий контроль – год.

Модулі	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 2			
Назва модуля	<i>Теорія ринку досконалої конкуренції. Формування ринкового попиту</i>					<i>Теорія ринку досконалої конкуренції. Формування ринкового пропонування</i>				<i>Теорія ринків недосконалої конкуренції. Державне регулювання дефектів ринку</i>			
Кількість балів за модуль	25 балів					15 балів				20 балів			
Лекції	1	2	6	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекцій	<i>Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки</i>	<i>Тема 2. Попит, пропонування, ціна, ринкова рівновага</i>	<i>Тема 3. Еластичність і пристосування ринку</i>	<i>Тема 4. Теорія поведінки споживача: мета, обмеження, оптимізація вибору</i>	<i>Тема 5. Зміни рівноваги споживача. Індивідуальний та ринковий попит</i>	<i>Тема 6. Фірма як мікроекономічний суб'єкт. Мета виробництва. Обмеження виробника у короткостроковому періоді</i>	<i>Тема 7. Вибір фірмою оптимального обсягу випуску та конкурентне пропонування у короткостроковому періоді</i>	<i>Тема 8. Обмеження виробника та рівновага фірми і галузі у довгостроковому періоді</i>	<i>Тема 9. Ефективність конкурентної ринкової системи</i>	<i>Тема 10. Максимізація прибутку і цінова стратегія монополії</i>	<i>Тема 11. Моделі олігополії та монополістичної конкуренції</i>	<i>Тема 12. Моделювання оптимізації вибору на ринках праці, капіталу та землі</i>	<i>Тема 13. Неспроможності ринку і необхідність державного втручання в економіку</i>
Теми практичних занять	<i>Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки Тема 2. Попит, пропонування, ціна, ринкова рівновага</i>		<i>Тема 3. Еластичність і пристосування ринку</i>	<i>Тема 4. Теорія поведінки споживача: мета, обмеження, оптимізація вибору</i>	<i>Тема 5. Зміни рівноваги споживача. Індивідуальний та ринковий попит</i>	<i>Тема 6. Фірма як мікроекономічний суб'єкт. Мета виробництва. Обмеження виробника у короткостроковому періоді</i>	<i>Тема 7. Вибір фірмою оптимального обсягу випуску та конкурентне пропонування у короткостроковому періоді</i>	<i>Тема 8. Обмеження виробника та рівновага фірми і галузі у довгостроковому періоді</i>	<i>Тема 9. Ефективність конкурентної ринкової системи</i>	<i>Тема 10. Максимізація прибутку і цінова стратегія монополії</i>	<i>Тема 11. Моделі олігополії та монополістичної конкуренції Тема 12. Моделювання оптимізації вибору на ринках праці, капіталу та землі Тема 13. Неспроможності ринку і необхідність державного втручання в економіку</i>		
Самостійна робота	0,5 бали		0,5 бали	0,5 бали	0,5 бали	0,5 бали	0,5 бали	0,5 бали	0,5 бали	0,5 бали	0,5 бали		
Тести	2 бали		2 бали	2 бали	2 бали	2 бали	2 бали	2 бали	2 бали	2 бали	2 бали		
Індивідуальне завдання	5 балів					5 балів				5 балів			
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (10 балів)					Модульна контрольна робота 2 (10 балів)							
Підсумковий контроль	Залік (40 балів)												

Ч. 2 Макроекономіка

Разом: 120 год., лекції –26 год., семінарські заняття –20 год., індивідуальні заняття – год., самостійна робота – 74 год., підсумковий контроль – год.

Модулі	Змістовий модуль 4							Змістовий модуль 5						Змістовий модуль 6	
Назва модуля	Фундаментальні поняття макроекономіки. Формування сукупного попиту у реальній багатоперіодній економіці							Формування сукупного пропонування у реальній багатоперіодній економіці. Монетарна економіка.						Моделі загальної рівноваги та проблеми стабілізації розвитку змішаної економічної системи	
Кількість балів за модуль	30 балів							17 балів						13 балів	
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Теми лекцій	<i>Тема 1. Макроекономіка як наука. Огляд основних понять та базових моделей</i>	<i>Тема 2. Вимірювання результатів економічної діяльності</i>	<i>Тема 3. Споживчий попит у моделях багатоперіодної економіки</i>	<i>Тема 4. Інвестиційний попит у приватній економіці</i>	<i>Тема 5. Роль держави та закордону у формуванні сукупного попиту</i>	<i>Тема 6. Коливання сукупного попиту в моделях мультиплікатора</i>	<i>Тема 7. Державне регулювання сукупного попиту: фіскальна політика у моделях мультиплікатора</i>	<i>Тема 8. Теорії циклічних коливань ділової активності</i>	<i>Тема 9. Короткострокові коливання зайнятості і безробіття у змішаній економічній системі</i>	<i>Тема 10. Довгострокове економічне зростання: моделі нагромадження капіталу</i>	<i>Тема 11. Грошовий ринок. Попит, пропонування та рівновага на ринку грошей</i>	<i>Тема 12. Монетарна політика</i>	<i>Тема 13. Інфляція та ділові цикли. Антиінфляційна політика</i>	<i>Тема 14. Базова модель рівноваги на товарних ринках „сукупний попит – сукупне пропонування“</i>	<i>Тема 15. Моделі загальної макроекономічної рівноваги у закритій економічній системі</i>
Теми практичних занять	<i>Тема 1. Макроекономіка як наука. Огляд основних понять та базових моделей</i> <i>Тема 2. Вимірювання результатів економічної діяльності</i>		<i>Тема 3. Споживчий попит у моделях багатоперіодної економіки</i>	<i>Тема 4. Інвестиційний попит у приватній економіці</i> <i>Тема 5. Роль держави та закордону у формуванні сукупного попиту</i>		<i>Тема 6. Коливання сукупного попиту в моделях мультиплікатора</i>	<i>Тема 7. Державне регулювання сукупного попиту: фіскальна політика у моделях мультиплікатора</i>	<i>Тема 8. Теорії циклічних коливань ділової активності</i> <i>Тема 9. Короткострокові коливання зайнятості і безробіття у змішаній економічній системі</i>		<i>Тема 10. Довгострокове економічне зростання: моделі нагромадження капіталу</i>	<i>Тема 11. Грошовий ринок. Попит, пропонування та рівновага на ринку грошей</i> <i>Тема 12. Монетарна політика</i>		<i>Тема 13. Інфляція та ділові цикли. Антиінфляційна політика</i>	<i>Тема 14. Базова модель рівноваги на товарних ринках „сукупний попит – сукупне пропонування“</i> <i>Тема 15. Моделі загальної макроекономічної рівноваги у закритій економічній системі</i>	
Самостійна робота	1 бал		0,5 бали	0,5 бали		0,5 бали	0,5 бали	1 бал		0,5 бали	1 бал		0,5 бали	1 бал	
Тести	4 бали		3 бали	4 бали		3 бали	3 бали	4 бали		3 бали	4 бали		3 бали	2 бали	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (10 балів)							Модульна контрольна робота 2 (10 балів)							
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)														

4.3. Форми організації занять
4.3.1. Теми семінарських занять
4.3.2 Теми практичних занять
Модуль 1. Мікроекономіка

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки. Принципи побудови графічних моделей мікроекономічних процесів	1	-
2.	Тема 2. Аналіз основних ринкових змінних	1	1
3.	Тема 3. Аналіз еластичності попиту, пропонування та механізму пристосування ринку	2	-
4.	Тема 4. Моделювання поведінки споживача: мети, обмежень та оптимізації споживчого вибору	2	-
5.	Тема 5. Моделювання змін у стані рівноваги споживача за зміни ціни та доходу	2	1
6.	Тема 6. Моделювання поведінки фірми: мета та обмеження виробника у короткостроковому періоді	2	-
7.	Тема 7. Моделювання вибору рішення щодо обсягу виробництва конкурентної фірми у короткостроковому періоді	2	1
8.	Тема 8. Моделювання рівноваги конкурентної фірми і галузі у довгостроковому періоді	2	-
9.	Тема 9. Ефективність конкурентної ринкової системи	2	-
10.	Тема 10. Моделювання поведінки фірми-монополіста	2	1
11.	Тема 11. Моделювання поведінки олігополіста та монополістичного конкурента	1	-
12.	Тема 12. Моделювання оптимізації вибору на ринках праці, капіталу та землі	1	-
13.	Тема 13. Неспроможності ринку і необхідність державного втручання в економіку	-	-
Разом		20	4

Модуль 2. Макроекономіка

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Макроекономіка як наука. Огляд основних понять та базових моделей	1	-
2.	Тема 2. Вимірювання результатів економічної діяльності	1	-
3.	Тема 3. Споживчий попит у моделях багатоперіодної економіки	2	1
4.	Тема 4. Інвестиційний попит у приватній економіці	1	-
5.	Тема 5. Роль держави та закордону у формуванні сукупного попиту	1	-
6.	Тема 6. Коливання сукупного попиту в моделях мультиплікатора	2	-
7.	Тема 7. Державне регулювання сукупного попиту: фіскальна політика у моделях мультиплікатора	2	1
8.	Тема 8. Теорії циклічних коливань ділової активності	1	-

9.	Тема 9. Короткострокові коливання зайнятості і безробіття у змішаній економічній системі	1	-
10.	Тема 10. Довгострокове економічне зростання: моделі нагромадження капіталу	2	-
11.	Тема 11. Грошовий ринок. Попит, пропонування та рівновага на ринку грошей	1	-
12.	Тема 12. Монетарна політика	1	1
13.	Тема 13. Інфляція та ділові цикли. Антиінфляційна політика	2	-
14.	Тема 14. Базова модель рівноваги на товарних ринках „сукупний попит – сукупне пропонування“	1	-
15.	Тема 15. Моделі загальної макроекономічної рівноваги у закритій економічній системі	1	1
Разом		20	4
Всього		40	8

4.3.3. Теми лабораторних занять

4.3.4. Індивідуальні завдання

Модуль 1. Мікроекономіка

Індивідуальне навчально-дослідне завдання для студентів денної форми навчання передбачає виконання розрахунково-графічної роботи, яка дозволяє студентам набути навичок практичного виконання економічних розрахунків, застосування принципів і методів мікроекономічного аналізу для обґрунтування оптимальних рішень основних мікроекономічних суб'єктів.

Передбачає підготовку звіту, що має наступну структуру:

1. Моделювання поведінки споживача.
2. Моделювання поведінки фірми на досконало конкурентному ринку.
3. Моделювання поведінки фірми в умовах монополії.

Кожному студенту видається окремий варіант завдання.

Вимоги до ІНДЗ та варіанти завдань для студентів денної форми навчання представлені у методичних вказівках до виконання індивідуального навчально-дослідного завдання з навчальної дисципліни «Мікроекономіка»

Модуль 2. Макроекономіка

Види індивідуальних завдань:

- підготовка статті до друку;
- виступ на наукових конференціях (друковані тези);
- участь у студентських олімпіадах;
- реферат з теми (модуля) або вузької проблематики;
- розв'язування та складання практичних, ситуативних задач різного рівня з теми, модуля або курсу;
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, історичні розвідки тощо;
- розроблення навчальних та діагностичних тестових завдань (з теми, модуля, курсу).

4.3.5. Індивідуальна навчально-дослідна робота (навчальний проєкт)

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) є важливою складовою самостійної роботи студентів Ч. 1 «Мікроекономіка».

ІНДЗ представляє собою розрахунково-аналітичну роботу, виконання якої дозволяє студентам краще опанувати матеріал змістових модулів навчальної дисципліни, набути навичок практичного виконання економічних розрахунків, надбати досвіду застосування принципів і методів мікроекономічного аналізу для обґрунтування оптимальних рішень основних мікроекономічних суб'єктів – споживачів і фірм, поведінку яких у різних ринкових структурах вивчає «Мікроекономіка».

Моделювання поведінки споживачів і фірм здійснюється за загальними правилами мікроекономічного моделювання і включає три основних елементи: мету, обмеження та вибір рішення.

ІНДЗ складається з трьох частин:

1. Моделювання поведінки споживача.
2. Моделювання поведінки фірми на досконало конкурентному ринку.
3. Моделювання поведінки фірми в умовах монополії.

Кожна частина ІНДЗ передбачає виконання розрахунків, побудову відповідних графіків та надання короткої пояснювальної записки з описанням економічного змісту реакцій споживача чи фірми.

Варіант ІНДЗ призначається кожному студенту викладачем.

Обсяг ІНДЗ становить 10-12 аркушів формату А-4 або учнівського зошиту. Розрахунки та пояснювальна записка можуть бути подані як у комп'ютерному наборі, так і в рукописному вигляді, графіки виконуються на міліметровому папері.

Оцінка за ІНДЗ для виконаної повністю, вчасно і без зауважень та успішно захищеної роботи становить 15 балів і є складовою загальної 100-бальної оцінки навчальних досягнень студента з дисципліни.

4.3.6. Теми самостійної роботи студентів Модуль 1. Мікроекономіка

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки Мікроекономіка в системі економічних наук: історія розвитку.	7	10
2.	Тема 2. Попит, пропонування, ціна та ринкова рівновага Моделі ринкової рівноваги. Вплив державного регулювання на рівновагу ринку.	7	8
3.	Тема 3. Еластичність і пристосування ринку Моделі пристосування ринку до змін у попиті та пропонуванні. Сфери практичного застосування теорії еластичності.	6	10
4.	Тема 4. Теорія поведінки споживача: мета, обмеження, оптимізація вибору. Кардиналістська версія мети споживача для двопродуктового кошика. Криві ізокорисності. Особливі	6	9

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
	випадки кривих байдужості. Розширене бюджетне обмеження. Оптимізація вибору на основі кардиналістської теорії. Особливі випадки та узагальнена модель рівноваги споживача.		
5.	Тема 5. Зміна рівноваги споживача. Індивідуальний та ринковий попит Зміна рівноваги споживача за зміни ціни в кардиналістській моделі. Модель ефектів заміни та доходу за Слуцьким. Прийняття рішень у ситуаціях з ризиком	4	9
6.	Тема 6. Фірма як мікроекономічний суб'єкт. Мета виробництва. Обмеження виробника у короткостроковому періоді Організаційні форми та функції фірми. Технологічно та економічно ефективні способи виробництва.	6	10
7.	Тема 7. Вибір фірмою оптимального обсягу випуску та конкурентне пропонування у короткостроковому періоді Характерні ознаки ринку досконалої конкуренції. Реакція конкурентної фірми на зміну ціни. Надлишок виробника для фірми і галузі.	4	8
8.	Тема 8. Обмеження виробника та рівновага фірми і галузі у довгостроковому періоді Довгострокове пропонування конкурентної фірми та галузі. Особливості кривої пропонування у галузях з різним рівнем витрат	6	9
9.	Тема 9. Ефективність конкурентної ринкової системи Ефективність за Парето та соціальний оптимум. Ефективність ринкової рівноваги на індивідуальному ринку товару. Часткова та загальна рівновага.	6	10
10.	Тема 10. Максимізація прибутку і цінова стратегія монополії Модель природної монополії. Монопольна влада. Цінова дискримінація.	4	8
11.	Тема 11. Моделі олігополії та монополістичної конкуренції Модель Бертрана. Модель Штакельберга. Модель картелю. Моделі короткострокової рівноваги монополістичного конкурента. Роль диференціації продукту і реклами як інструментів нецінової конкуренції	7	9
12.	Тема 12. Теорія ринків ресурсів. Попит на фактори виробництва Фірма як покупець на ринку ресурсів: витрати і вигоди. Еластичність попиту на ресурси та її чинники. Людський капітал. Ринок фінансового капіталу та капітальних послуг	4	6
13.	Тема 13. Неспроможності ринку і необхідність державного втручання в економіку Дефекти сучасного ринку і функції держави. Проблеми виробництва та споживання суспільних благ. Суспільні блага та суспільний вибір. Методи державного регулювання зовнішніх ефектів. Регулювання діяльності монополій.	3	4
Разом		68	110

Модуль 2. Макроекономіка

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Макроекономіка як наука. Огляд основних понять та базових моделей	5	8
2.	Тема 2. Вимірювання результатів економічної діяльності	5	7
3.	Тема 3. Споживчий попит у моделях багатоперіодної економіки	4	7
4.	Тема 4. Інвестиційний попит у приватній економіці	5	8
5.	Тема 5. Роль держави та закордону у формуванні сукупного попиту Роль закордону у формуванні сукупного попиту. Рівні цін і реальних доходів у країнах з відкритою економікою. Проблеми зовнішньої заборгованості країн з відкритою економікою	5	7
6.	Тема 6. Коливання сукупного попиту в моделях мультиплікатора	4	7
7.	Тема 7. Державне регулювання сукупного попиту: фіскальна політика у моделях мультиплікатора Державний борг та його вплив на національну економіку	4	6
8.	Тема 8. Теорії циклічних коливань ділової активності	6	8
9.	Тема 9. Короткострокові коливання зайнятості і безробіття у змішаній економічній системі	6	7
10.	Тема 10. Довгострокове економічне зростання: моделі нагромадження капіталу	4	8
11.	Тема 11. Грошовий ринок. Попит, пропонування та рівновага на ринку грошей	6	7
12.	Тема 12. Монетарна політика Монетарна політика в Україні	6	7
13.	Тема 13. Інфляція та ділові цикли. Антиінфляційна політика	4	8
14.	Тема 14. Базова модель рівноваги на товарних ринках „сукупний попит – сукупне пропонування“	5	8
15.	Тема 15. Моделі загальної макроекономічної рівноваги у закритій економічній системі Загальна рівновага та антициклічна політика у великій відкритій економіці. Глобальні впливи.	5	7
Разом		74	110

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА
МОДУЛЬ 1. МІКРОЕКОНОМІКА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.			
Теорія ринку досконалої конкуренції. Формування ринкового попиту			
Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки Тема 2. Попит, пропонування, ціна, ринкова рівновага	Самостійна робота Тестування	0,5 2	II
Тема 3. Еластичність і пристосування ринку	Самостійна робота тестування	0,5 2	III
Тема 4. Теорія поведінки споживача: мета, обмеження, оптимізація вибору	Самостійна робота тестування	0,5 2	IV
Тема 5. Зміни рівноваги споживача. Формування індивідуального та ринкового попиту	Самостійна робота тестування ІНДЗ (Ч. 1) модульна контрольна робота	0,5 2 5 10	V
<i>Всього: 50 год.</i>	<i>Всього: 25 балів</i>		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.			
Теорія ринку досконалої конкуренції. Формування ринкового пропонування			
Тема 6. Фірма як мікроекономічний суб'єкт. Мета виробництва. Обмеження виробника у короткостроковому періоді	Самостійна робота тестування	0,5 2	VI
Тема 7. Вибір фірмою оптимального обсягу випуску та конкурентне пропонування у короткостроковому періоді	Самостійна робота тестування ІНДЗ (Ч. 2)	0,5 2 5	VII
Тема 8. Обмеження виробника та рівновага фірми і галузі у довгостроковому періоді	Самостійна робота тестування	0,5 2	VIII
Тема 9. Ефективність конкурентної ринкової системи	Самостійна робота тестування	0,5 2	IX
<i>Всього: 40 год.</i>	<i>Всього: 15 балів</i>		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.			
Теорія ринків недосконалої конкуренції. Державне регулювання дефектів ринку			
Тема 10. Максимізація прибутку і цінова стратегія монополії	Самостійна робота тестування ІНДЗ (Ч. 3)	0,5 2 5	X
Тема 11. Моделі олігополії та монополістичної конкуренції	Самостійна робота тестування	0,5 2	XI
Тема 12. Моделювання оптимізації вибору на ринках праці, капіталу та землі	модульна контрольна робота	10	XII
Тема 13. Неспроможності ринку і необхідність державного втручання в економіку	робота залік	40	XIII
<i>Всього: 30 год.</i>	<i>Всього: 60 балів</i>		
<i>Разом: 120 год.</i>	<i>Разом: 100 балів</i>		

МОДУЛЬ 2. МАКРОЕКОНОМІКА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV.			
Теорія ринку досконалої конкуренції. Формування ринкового попиту			
Тема 1. Макроекономіка як наука. Огляд основних понять та базових моделей	Самостійна робота тестування	1	II
Тема 2. Вимірювання результатів економічної діяльності		4	
Тема 3. Споживчий попит у моделях багатоперіодної економіки	Самостійна робота тестування	0,5 3	IV
Тема 4. Інвестиційний попит у приватній економіці	Самостійна робота тестування	0,5	VI
Тема 5. Роль держави та закордону у формуванні сукупного попиту		4	
Тема 6. Коливання сукупного попиту в моделях мультиплікатора	Самостійна робота тестування	0,5 3	VII
Тема 7. Державне регулювання сукупного попиту: фіскальна політика у моделях мультиплікатора	Самостійна робота тестування модульна контрольна робота №1	0,5 3 10	VIII
<i>Всього: 56 год.</i>	<i>Всього: 30 балів</i>		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ V.			
Теорія ринку досконалої конкуренції. Формування ринкового пропонування			
Тема 8. Теорії циклічних коливань ділової активності	Самостійна робота тестування	1	IX
Тема 9. Короткострокові коливання зайнятості і безробіття у змішаній економічній системі		4	
Тема 10. Довгострокове економічне зростання: моделі нагромадження капіталу	Самостійна робота тестування	0,5 3	XI
Тема 11. Грошовий ринок. Попит, пропонування та рівновага на ринку грошей	Самостійна робота тестування	1	XIII
Тема 12. Монетарна політика		4	
Тема 13. Інфляція та ділові цикли. Антиінфляційна політика	Самостійна робота тестування	0,5 3	XIV
<i>Всього: 48 год.</i>	<i>Всього: 17 балів</i>		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ VI.			
Моделі загальної рівноваги та проблеми стабілізації розвитку змішаної економічної системи			
Тема 14. Базова модель рівноваги на товарних ринках „сукупний попит – сукупне пропонування“	Самостійна робота тестування модульна контрольна робота екзамен	1	XV
Тема 15. Моделі загальної макроекономічної рівноваги у закритій економічній системі		2	
		10	
		40	
<i>Всього: 16 год.</i>	<i>Всього: 53 балів</i>		
<i>Разом: 120 год.</i>	<i>Разом: 100 балів</i>		

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

– *словесні*: лекція (традиційна, проблемна тощо) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;

– *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;

– *практичні*: вправи.

2. *За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації*: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. *За ступенем самостійності мислення*: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. *За ступенем керування навчальною діяльністю*: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів із книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: робота в малих групах, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, банки візуального супроводу.

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення рішень.

5.3. Інклюзивні методи навчання

1. Методи формування свідомості: бесіда, диспут, лекція, приклад, пояснення, переконання.

2. Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: вправи, привчання, виховні ситуації, приклад.

3. Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка. Вважаємо, що неприпустимо застосовувати в інклюзивному вихованні методи емоційного стимулювання – змагання, заохочення, переконання.

4. Метод самовиховання: самопізнання, самооцінювання, саморегуляція.

5. Методи соціально-психологічної допомоги: психологічне консультування, аутотренінг, стимуляційні ігри.

6. Спеціальні методи: патронат, супровід, тренінг, медіація.

7. Спеціальні методи педагогічної корекції, які варто використовувати для цілеспрямованого виправлення поведінки або інших порушень, викликаних спільною причиною. До спеціальних методів корекційної роботи належать: суб'єктивно-прагматичний метод, метод заміщення, метод "вибуху", метод природних наслідків і трудовий метод.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з 2 модулів.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою в кожному семестрі окремо.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки студентам, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

ІНДЗ, які виконує студент за визначеним варіантом, захищається на консультаціях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу вищої освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

6.2. Система оцінювання роботи студентів/аспірантів упродовж семестру

Модуль 1. «Мікроекономіка»

Вид діяльності здобувача освіти	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
I. Обов'язкові							
1.1. Відвідування лекцій	-	-	-	-	-	-	-
1.2. Відвідування семінарських і практичних занять	-	-	-	-	-	-	-
1.3. Робота на семінарському і практичному занятті	2	4	8	4	8	2	4
1.4. Виконання завдань для самостійної роботи	0,5	4	2	4	2	2	1
1.5. Виконання модульної роботи	10	1	10			1	10
1.6. Виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ)	5	1	5	1	5	1	5
1.7. Залік	40					1	40
Разом		-	25	-	15		60
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 100							
II. Вибіркові							
Виконання завдань для самостійного опрацювання							
2.1. Складання ситуаційних завдань із різних тем курсу	5	1	5	1	5		
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики	5	1	5	1	5		
2.3. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу	10					1	10
2.4. Участь у науковій студентській конференції	5					1	10
2.5. Дослідження українського чи закордонного досвіду	5						
Разом		-	10	-	10	-	20
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 10							
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 100							

Модуль 2. «Макроекономіка»

Вид діяльності здобувача освіти	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 4		Змістовий модуль 5		Змістовий модуль 6	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
I. Обов'язкові							
1.1. Відвідування лекцій	-	-	-	-	-	-	-
1.2. Відвідування семінарських і практичних занять	-	-	-	-	-	-	-
1.3. Робота на семінарському і практичному занятті	4	5	17	4	14	1	2
1.4. Виконання завдань для самостійної роботи	1	5	3	4	3	1	1
1.5. Виконання модульної роботи	10	1	10			1	10
1.6. Екзамен	40					1	40
Разом		-	30	-	17		53
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 100							
II. Вибіркові							
Виконання завдань для самостійного опрацювання							
2.1. Складання ситуаційних завдань із різних тем курсу	5	1	5	1	5		
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики	5	1	5	1	5		
2.3. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу	10					1	10
2.4. Участь у науковій студентській конференції	5					1	5
2.5. Дослідження українського чи закордонного досвіду	5					1	5
Разом		-	10	-	10	-	20
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 10							
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 100							

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

6.3. Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
54 – 60	відмінно	5	A	відмінно
45 – 53	добре	4	BC	добре
36 – 44	задовільно	3	DE	задовільно
21 – 35	незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 20		2	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6.4. Оцінка за екзамен: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
36 – 40	відмінно	5	A	відмінно
30 – 35	добре	4	BC	добре
24 – 29	задовільно	3	DE	задовільно
14 – 23	незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 13		2	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6.5. Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
		екзамен	залік		
90 – 100	відмінно	5	зараховано	A	відмінно
82 – 89	добре	4		B	добре (дуже добре)
75 – 81	добре	4		C	добре
64 – 74	задовільно	3		D	задовільно
60 – 63	задовільно	3		E	задовільно (достатньо)
35 – 59	незадовільно	2	не зараховано	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	незадовільно	2		F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6.6. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота												Разом	Залік	Сума	
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2				Змістовий модуль № 3						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	не більше 60	не більше 40	не більше 100
2,5		2,5	2,5	17,5	2,5	7,5	2,5	2,5	7,5	12,5					

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота															Разом	Екзамен	Сума
Змістовий модуль №4							Змістовий модуль № 5						Змістовий модуль № 6				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	не більше 60	не більше 40	не більше 100
5		3,5	4,5		3,5	13,5	5	3,5	5	3,5	12						

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

6.7. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ/ЕКЗАМЕНУ МОДУЛЬ 1

1. Суб'єкти та об'єкти мікроекономіки.
2. Методи мікроекономічного аналізу.
3. Обмеженість ресурсів та безмежність потреб.
4. Основні принципи мікроекономіки.
5. Проблема вибору.
6. Крива виробничих можливостей.
7. Ринок: сутність, умови функціонування, позитивні і негативні сторони.
8. Види ринків.
9. Попит. Функція попиту. Зміна обсягу попиту і зміна попиту в цілому.
10. Пропозиція. Функція пропозиції. Зміна обсягу пропозиції і пропозиції в цілому.
11. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага.
12. Вплив податкового тягаря на надлишки виробника і споживача
13. Поняття еластичності. Цінова еластичність попиту. Фактори цінової еластичності попиту.
14. Перехресна еластичність попиту. Еластичність попиту за доходом.
15. Еластичність пропозиції. Фактори, що впливають на еластичність пропозиції.
16. Основи теорії поведінки споживача
17. Криві байдужості та гранична норма заміщення
18. Бюджетна лінія
19. Правило максимізації корисності раціонального споживача
20. Визначення рівноваги споживача
21. Мікроекономічна модель підприємства.
22. Поняття і параметри виробничої функції.

23. Сукупний, середній і граничний продукт. Закон спадної граничної продуктивності.
24. Виробнича функція з двома змінними факторами.
25. Ізокоста. Вибір комбінації виробничих факторів за критерієм мінімізації витрат.
26. Траєкторія розширення виробничої діяльності фірми
27. Доход та витрати: визначення, їх сукупні, середні та граничні показники
28. Витрати у короткостроковому та довгостроковому періодах. Ефект масштабу
29. Оптимальна виробнича потужність та мінімально ефективний розмір виробництва
30. Визначення та умови формування ринку досконалої конкуренції
31. Попит на продукцію конкурентної фірми
32. Основні підходи до визначення обсягу виробництва продукції
33. Короткострокова та довгострокова рівновага на ринку досконалої конкуренції
34. Пропозиція конкурентної фірми
35. Досконала конкуренція та ефективність
36. Монополія: сутність та умови існування
37. Монопольна влада. Різновиди монополії
38. Попит на продукт монопольної фірми
39. Попит, сукупний дохід, граничний дохід в умовах простої монополії
40. Короткострокова та довгострокова монопольна рівновага
41. Показники монопольної влади
42. Принципи ціноутворення в умовах монопольної влади
43. Антимонопольна політика
44. Монопольна і конкурентна рівновага
45. Суспільні втрати від монопольної влади. Соціальна ціна монополії
46. Олігополія: визначення, ознаки та причини виникнення
47. Поведінка олігополістів: некооперативна й кооперативна
48. Аналіз взаємовідносин двох товаровиробників у статистиці
49. Цінова війна: визначення, мета й наслідки
50. Основні моделі олігополістичного ціноутворення:
51. Олігополія та економічна ефективність
52. Модель монополістичної конкуренції: сутність, характерні риси. Визначення галузі
53. Короткострокова рівновага фірми в умовах монополістичної конкуренції
54. Довгострокова рівновага фірми в умовах монополістичної конкуренції
55. Нецінова конкуренція
56. Монополістична конкуренція та її ефективність
57. Ринок факторів виробництва: визначення, функції та особливості
58. Граничні витрати ресурсу і максимізація прибутку виробника
59. Попит на фактори виробництва. Похідний попит.
60. Заробітна плата як ціна використання праці

МОДУЛЬ 2.

- 61.Об'єкт, предмет та функції макроекономіки.
- 62.Історія формування макроекономіки як науки.
- 63.Методи макроекономічних досліджень. Макроекономічне моделювання.
- 64.ВВП: економічний зміст та методи розрахунку.
- 65.Похідні від ВВП макроекономічні показники: економічний зміст та вимірювання.
- 66.Номінальний та реальний ВВП. Дефлятор та індекс споживчих цін.
- 67.Система національних рахунків (СНР) як міжнародний стандарт макроекономічного рахівництва.
- 68.Сукупний попит: зміст, цінові та нецінові фактори.
- 69.Сукупна пропозиція: зміст, цінові та нецінові фактори.
- 70.Довгострокова та короткострокова макроекономічна рівновага.
- 71.Споживання та заощадження в моделі макрорівноваги.
- 72.Сутність інвестицій та їх значення для економіки. Інвестиції та заощадження.
- 73.Автономні інвестиції..
- 74.Індуційовані інвестиції. Модель акселератора.
- 75.Національний ринок та його структура.
- 76.Модель Дж. М. Кейнса (" витрати-випуск ").
- 77.Грошова маса: зміст та структура.
- 78.Пропозиція грошей. Грошовий мультиплікатор.
- 79.Попит на гроші та мотиви попиту.
- 80.Ринок грошей. Модель LM.
- 81.Модель ринку праці. Зайнятість і безробіття як макроекономічні явища.
- 82.Чинники попиту і пропозиції на працю.
- 83.Макроекономічна рівновага та економічні коливання. Промислові цикли та їх фази.
- 84.Види і причини циклічних коливань.
- 85.Державне антициклічне регулювання.
- 86.Суть інфляції, її причини та види. Вимірювання інфляції.
- 87.Соціально-економічні наслідки інфляції та антиінфляційні заходи держави.
- 88.Безробіття як порушення рівноваги на ринку праці, його види та вимірювання.
- 89.Втрати від безробіття. Закон А. Оукена.
- 90.Державна політика регулювання зайнятості. Крива А. Філліпса.
- 91.Економічне зростання та економічний розвиток.
- 92.Кейнсіанські моделі економічного зростання Є. Домара та Р. Харрода.
- 93.Неокласична модель економічного зростання Р. Солоу.
- 94.Економічна роль держави, функції та причини втручання в економіку.
- 95.Напрямки державного регулювання економіки.
- 96.Види, цілі та інструменти макроекономічної політики.
- 97.Зміст та структура грошово-кредитної системи.

98. Структура банківської системи. Функції Центрального та комерційних банків.
99. Зміст монетарної політики. Класифікація інструментів монетарної політики.
100. Види фіскальної політики: автоматична та дискреційна.
101. Інструменти фіскальної політики. Структура державних витрат.
102. Особливості податкової системи як засобу впливу на економіку.
103. Бюджетна система та державний бюджет. Види державного бюджету.
104. Проблеми балансування державного бюджету. Дефіцит та профіцит державного бюджету.
105. Види бюджетного дефіциту та способи його фінансування.
106. Державний борг та його вплив на національну економіку. Управління державним боргом.
107. Макроекономічний зміст соціальної політики та її засоби.
108. Оцінка нерівності розподілу доходів.
109. Сутність світового господарства. Класифікація світового господарства.
110. Показники відкритості національної економіки. Валютні курси.
111. Міжнародні економічні відносини та їх елементи. Суб'єкти та інститути міжнародних економічних відносин.
112. Світова валютна система: зміст, структура, етапи розвитку.
113. Платіжний баланс країни: зміст та структура.
114. Суб'єкти, об'єкти і структура національного ринку.
115. Сукупний попит: сутність, структура.
116. Цінові та нецінові фактори динаміки сукупного попиту.
117. Сукупна пропозиція: сутність і фактори динаміки.
118. Класичний і кейнсіанський підходи до аналізу сукупної пропозиції.
119. Взаємозв'язок і взаємодія сукупного попиту і сукупної пропозиції.
120. Наслідки коливань сукупного попиту і сукупної пропозиції.

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. опорний конспект лекцій
2. методичні вказівки
3. Матеріал для проведення практичних занять (ситуаційні вправи, задачі)
4. Матеріали лекцій у вигляді мультимедійних презентацій
5. запитання і завдання до заліку та екзамену

7.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для студентів з інвалідністю

7.2. Глосарій (термінологічний словник)

Амортизація – процес перенесення вартості основного капіталу (засобів праці) на вартість виробленого товару.

Бухгалтерський прибуток – це різниця між доходами фірми і бухгалтерськими (зовнішніми) витратами.

Бюджет – це форма утворення й витрачання бюджетних коштів для забезпечення функціонування державної влади.

Бюджетна лінія – це геометричне місце точок, що показують набори благ, покупка яких вимагає однакових витрат за незмінними цінами на блага.

Бюджетний дефіцит – це сума перевищення витрат держави над її доходами в межах фінансового року.

Бюджетний надлишок – це сума перевищення доходів держави над її витратами в межах фінансового року.

Валовий внутрішній продукт – це сукупна ринкова вартість кінцевих товарів і послуг, створених на території країни за певний період часу (звичайно за рік).

Валовий національний продукт – це ринкова вартість кінцевих товарів і послуг, створених протягом року національним капіталом і працею, що функціонує як на території даної країни, так і за її межами.

Вартість – витрати суспільної праці на виробництво товару.

Величина попиту – це кількість продукції, що споживач готовий придбати за певною ціною.

Величина пропозиції – це кількість продукції, що виробник готовий продати за певною ціною.

Виробнича функція – залежність максимально можливого обсягу виробленого продукту від певної кількості використаних факторів виробництва.

Виробничі відносини – відносини між людьми в процесі виробництва, розподілу, обміну, та споживання благ.

Витрати – це сума коштів, витрачених на виробництво продукції.

Гранична користь – це збільшення загальної корисності при збільшенні споживання блага на одну одиницю.

Гранична схильність до споживання (MPC) [marginal propensity to consume] — величина збільшення споживання від збільшення використаного доходу на одну одиницю, наприклад, гривню чи долар.

Граничний дохід – це приріст сукупного доходу при продажі додаткової одиниці продукції.

Граничний коефіцієнт заміщення (MRS) [marginal rate of substitution] — пропорція, в якій споживач готовий замінити певну кількість одного блага на більшу кількість іншого; нахил кривої байдужості.

Граничний продукт в грошовому вираженні – це виражений у грошах додатковий дохід, який приносить продаж кожної додаткової одиниці продукту, яка виробляється за допомогою додаткової одиниці ресурсу.

Граничні витрати – це додаткові витрати на виробництво додаткової одиниці продукції.

Грошово-кредитна політика – це сукупність форм й інструментів державного впливу на пропозицію грошей з метою регулювання економічного циклу, досягнення на національному ринку рівноваги за умови повної зайнятості й інфляції.

Граничний продукт капіталу (MPK) [marginal product of capital] — додатковий обсяг продукції від збільшення затрат капіталу на одну одиницю.

Державний борг – це загальний розмір накопиченої заборгованості уряду власникам державних цінних паперів, що дорівнює сумі минулих бюджетних дефіцитів мінус бюджетні надлишки.

Дефлятор ВВП [GDP deflator] — відношення номінального до реального ВВП; показник загального рівня цін, обчислений як відношення вартості кошика товарів і послуг, вироблених у поточному році, до вартості кошика у базовому році.

Економічна рента – це ціна, яка виплачується за використання землі або інших природних ресурсів, кількість яких строго обмежена.

Економічне зростання – довгострокове підвищення реального обсягу виробництва товарів і послуг на основі розвитку виробничих сил.

Економічний прибуток – це надлишок доходу над економічними витратами.

Економічні закони – внутрішні усталені зв'язки між економічними явищами та процесами, які постійно повторюються.

Економічні потреби – частина потреб людини та суспільства, для задоволення яких необхідне суспільне виробництво.

Еластичність попиту за доходом – це ступінь реакції величини попиту на зміну доходу споживача.

Еластичність попиту за ціною – це ступінь реакції величини попиту на зміну ринкової ціни.

Еластичність пропозиції за ціною – це ступінь реакції величини пропозиції на зміну ринкової ціни.

Ефект доходу – це тільки ті зміни в споживанні товару, які викликані зміною реального доходу (купівельної спроможності) споживача під впливом зміни цін.

Ефект зміщення – це тільки ті зміни в споживанні товару, які є результатом зміни цін даного товару щодо цін на інші товари, тобто ця зміна структури споживання благ.

Заробітна плата – це ціна, яку отримує робітник за використання своєї праці, за свої професійні здібності.

Засоби праці – річ, або комплекс речей, за допомогою яких людина виробляє блага.

Змінні витрати – це витрати, величина яких змінюється при зміні обсягу виробництва.

Ізокванта – крива, на якій розташовані всі співвідношення факторів, використання яких дає однаковий обсяг випуску продукції.

Ізокоста – крива, що показує всі поєднання трудового і капітального факторів виробництва, що мають однакову вартість.

Інфляція витрат [cost-push inflation] — інфляція, яку генерують збурення сукупної пропозиції (Пор. інфляція попиту).

Інфляція попиту [demand-pull inflation] — інфляція, яку генерують збурення у сукупному попиті. (Пор. інфляція витрат).

Інфляція – це підвищення загального рівня цін, що супроводжується знецінюванням національної грошової одиниці.

Капітал – фактор виробництва; вартість, яка в ході свого руху приносить власнику прибуток.

Кейнсіанська модель [Keynesian model] — модель, яку будують на підставі основних ідей "Загальної теорії..." Кейнса; модель ґрунтується на припущеннях про негнучкість цін і заробітної плати, а також залежності обсягу виробництва і рівня зайнятості від сукупного попиту. (Пор. класична модель).

Кейнсіанський хрест [Keynesian cross] — проста модель доходу, яка ґрунтується на "Загальній теорії..." Кейнса; ця модель виявляє мультиплікативне збільшення сукупного доходу зі зміною видатків. Кількісна теорія грошей [quantity theory of money] — теорія, згідно з якою зміна кількості грошей змінює обсяг номінальних видатків.

Корисність – здатність благ задовольняти потреби споживачів.

Крива байдужності – це геометричне місце точок, утворюючих лінію, які означають однакові за своєю корисністю альтернативні набори благ.

Кругообіг капіталу – рух промислового капіталу, у якому капітал проходить грошову, виробничу й товарну форми й повертається у вихідну.

Мікроекономіка – це частина теоретичної економіки, що досліджує поведінку господарських суб'єктів (фірм, галузей, сімейних господарств), окремі ринки, конкретні ціни, а також формулює принципи ефективної поведінки продавців і покупців.

Надлишок покупця – це різниця між максимумом того, що готов би був заплатити споживач і тією величиною, що він фактично оплачує.

Надлишок продавця – це різниця між тією величиною, що він фактично одержав, продавши товар за ринковою ціною, і тим мінімумом, на який би він охоче погодився.

Натуральне господарство – тип господарства, коли все необхідне виробляється в господарстві для споживання.

Національне багатство – сукупність вироблених і накопичених суспільством матеріальних і нематеріальних цінностей, що суспільство має у своєму розпорядженні в цей момент часу.

Негативний ефект масштабу – це така ситуація, коли n -кратне збільшення факторів виробництва призводить до збільшення обсягу випуску продукції менш ніж у n разів.

Нормальний прибуток – плата, яку повинна робити фірма, щоб придбати і утримати (у рамках даного підприємства) підприємця.

Оборот капіталу – безупинно повторюваний процес кругообігу з моменту авансування капіталу до повернення його у вихідну форму й величину.

Оборотний капітал – частина капіталу, що витрачається на придбання предметів праці й робочої сили й повертається підприємцеві в грошовій формі в повному обсязі після кожного кругообігу.

Основний капітал – та частина виробничого капіталу, що витрачається на придбання засобів праці й повертається підприємцеві в грошовій формі по частинам у ході декількох кругообертів у процесі зношування.

Парадокс Гіффена – стан, за яким спостерігається зростання величини попиту на товар при збільшенні його ціни.

Перехресна еластичність попиту – це ступінь реакції попиту на товар Y в результаті зміни ціни товару X .

Платіжний баланс – статистичний звіт, у якому в систематичному виді наводяться сумарні дані про зовнішньоекономічні операції даної країни з іншими країнами світу за певний період часу.

Позитивний ефект масштабу – це така ситуація, коли при n -кратному збільшенні факторів виробництва обсяг випуску продукції збільшується більш ніж у n разів.

Попит нееластичний – це стан, коли істотна зміна ціни незначно позначається на зміні величини попиту.

Попит – це множина співвідношень цін та відповідних кількостей товару.

Попит еластичний – це стан, коли незначна зміна ціни сприяє значну зміну величини попиту.

Постійні витрати – це витрати, що залежать від обсягу виробництва продукції.

Постійний ефект масштабу – це така ситуація, коли n -кратне збільшення факторів виробництва викликає n -кратне збільшення обсягу випуску продукції.

Прибуток – це різниця між сукупним доходом і витратами на виробництво.

Продуктивність праці – показник результативності живої праці робітників, що характеризується кількістю продукції, зробленої в одиницю часу.

Пропонування – множина співвідношень цін та відповідних кількостей товару; готовність фірми виготовити і доставити на ринок продукцію.

Процес праці – свідомо цілеспрямована діяльність людини, яка направлена на перетворення речовини природи заради задоволення своїх потреб.

Рівновага виробника – це стан, за яким досягається максимальний обсяг виробництва на мінімальних витратах.

Рівновага споживача – це стан, за яким досягається оптимальна структура покупок, тобто будь-яка зміна в структурі покупок знижує рівень задоволення споживача.

Середні сукупні витрати – це сукупні витрати на одиницю продукції.

Стабільність рівноваги – це здатність ринку, виведеного зі стану рівноваги, знову прийти до рівноваги під впливом винятково внутрішніх сил.

Структурне безробіття – безробіття, викликане невідповідністю професійної підготовки робочої сили в структурі виробництва.

Сукупна пропозиція – це наявний реальний обсяг виробництва, що фірми бажають і можуть запропонувати на ринку в певний період часу при кожному можливому рівні цін.

Сукупний попит – сума всіх витрат макроекономічних суб'єктів на придбання кінцевих товарів і послуг, створених у національній економіці.

Сукупні витрати – це сума постійних і змінних витрат фірми.

Суспільне відтворення – безупинно повторюваний процес виробництва в масштабі суспільства.

Товар – продукт праці, вироблений для обміну за допомогою купівлі-продажу.

Товарне господарство – тип господарства, за яким продукти виробляються не для споживання, а для продажу.

Трансакційні витрати – це витрати, що виникають у процесі обміну прав власності.

Фіскальна політика – це міри уряду, спрямовані на забезпечення повної зайнятості й виробництво не інфляційного ВВП шляхом зміни державних витрат і системи оподаткування.

Фрикційне безробіття – безробіття, що пов'язано з добровільною зміною найманими робітниками місця роботи або з періодами їхнього тимчасового звільнення.

Циклічне безробіття – безробіття, викликане циклічним стисненням виробництва.

Ціна – грошове вираження вартості; сума грошей, за якої споживач готовий купити, а виробник продати товар.

Чиста продуктивність капіталу – це виражений у відсотках річний дохід, який можна отримати на вкладений капітал.

7.3 Рекомендована література

Основна література:

1. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 469 с.

2. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Мікроекономіка: практика. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 418 с.

3. Методичні вказівки до виконання індивідуального навчально-дослідного завдання з навчальної дисципліни «Мікроекономіка» для студентів, які навчаються за спеціальностями 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування» / Д.В. Нікитенко. – Рівне: РІ Університету Україна, 2023.

Додаткова література:

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник: у 2 кн. / С.М. Панчишин, П.І. Островерх, І.В. Грабинська та ін.; за ред. С. Панчишина і П.Островерха. 3-тє вид., виправл. та доп. Кн.1.: Вступ до макроекономіки. Макроекономіка. Львів: Апріорі, 2020. 648с.

2. Білецька Л.В., Білецький О.В., Савич В.І. Економічна теорія. Політекономія, мікроекономіка, макроекономіка: навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2019. 688 с.

3. Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро- та макроекономіки. За ред. З.І. Галушки, Г.М. Поченчук. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т. Ю. Федьковича. 2022. 368 с.

4. Економічна теорія: навч. посібник / Н.М. Каменева, М.В. Косич, О.І. Фролов, О.Ю. Александрова. Харків: УкрДУЗТ, 2019. 163 с.

5. Замула І.В., Травін В.В. Мікроекономіка: навч. посібник. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2020. 196 с. URL: <http://surl.li/ssubm>

6. Ігнатюк А.І. Мікроекономіка: підручник. К.: Видавництво Ліра-К, 2023. 420 с. URL: <http://surl.li/ssubq>

7. Кібік О. М. Макроекономіка. Мікроекономіка : практикум / О. М. Кібік, Є. В. Редіна, Ю. В. Хаймінова, В. О. Котлубай, І. Ф. Примаченко, Н. Ю. Калмикова. Одеса : НУ «ОЮА», 2020. 76 с. URL: <http://surl.li/ssubr>

8. Курс мікроекономіки: навч. посібник / за ред. С.І. Архієреєва. Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2019. 156 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/275821481.pdf>

9. Макаренко М. І. Макроекономіка: підручник / М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю. М. Петрушенко. Суми: Сумський державний університет, 2021. 307 с. URL: <http://surl.li/djcdf>

10. Макроекономіка: навч. посібник / А.О. Задоя, Ю.Є. Петруня. Дніпро: Університет ім. Альфреда Нобеля, 2022. 256 с. URL: <http://surl.li/ssubz>

11. Макроекономіка: підручник / О.М. Козакова, Е.М. Забарна. Херсон: Видавничий дім «ГЕЛЬВЕТІКА», 2019. 428 с.

12. Макроекономіка: практикум: навч. посіб. Уклад. С. О. Тульчинська, Н. М. Покровська. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 154 с. URL: <http://surl.li/ssucb>

13. Мартин О. М. Мікроекономіка: теорія, тести, задачі. Частина І: навч. посібник / О. М. Мартин. Львів: ЛДУ БЖД, 2021. 271 с. URL: <http://surl.li/hldgs>

14. Мікроекономіка: навч. посібник / Н. М. Каменева, М. В. Косич, О. Ю. Александрова та ін. Харків: УкрДУЗТ, 2022. 305 с.

15. Мікроекономіка: навч. посібник. Уклад. С.В. Бойда. Чернівці: Чернівець. національний університет, 2021. 176 с. URL:

https://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/32651/1/Mikroeconomic_2021.pdf

16. Панчишин С. Макроекономіка: навч. посібник. Львів: Апріорі, 2022. 524 с.

17. Петрушенко Ю.М. Мікроекономіка: теорія та приклади розв'язання задач: навч. посібник. К.: Університетська книга, 2023. 320 с.

18. Рудий М.М., Жебка В.В. Мікроекономіка: підручник. К.: ЦУЛ, 2019. 360 с.

19. Скорик Г.І., Швецова М.Б., Стецюк П.І. Вступ до макро- і мікроекономіки: навч. посібник / Г.І. Скорик, М.Б. Швецова, П.І. Стецюк. 2-ге видання. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 164 с.

20. Майкл Гудвін, Ден Бурр. Економіка: як вона працює (і не працює) у словах та малюнках, Львів, 2020. - 320 с.

21. Campbell R. McConnell [et. al.]. Microeconomics. 12th Canadian ed. McGraw Hill Ryerson. 2010. 424 p.

22. Microeconomics for MBAs (And other advanced business students) : the economic way of thinking for managers / Richard B. McKenzie, Dwight R. Lee. Third edition. | New York : Cambridge University Press, 2017.

23. Rubinstein, Ariel. Lecture notes in microeconomic theory : the economic agent / Ariel Rubinstein. – 2nd ed. 172 p.

Освітні платформи:

Coursera: <https://www.coursera.org/learn/microeconomics>

edX: <https://www.edx.org/course/microeconomics>

Britannica

<https://www.britannica.com/topic/microeconomics>

Jacob Clifford channel

<https://www.youtube.com/watch?v=1UxA6JzoT-4>

7.4. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

2. Офіційний сайт збірника наукових праць «Економічна теорія та право». URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua>

3. Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php>

4. Офіційний сайт науково-теоретичного журналу «Економічна теорія». URL: <http://etet.org.ua>

7. Офіційний сайт Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua>

8. Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua>

9. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua>

10. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>

11. Офіційний сайт Світового банку. URL:
<http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>

12. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL:
<https://www.wto.org>

13. Journal website «Journal of Economic Theory». URL:
<https://www.journals.elsevier.com/journal-of-economic-theory>

14. Сайт «Мережа аналітичних центрів України». URL:
<http://www.intellect.org.ua>

8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне¹ матеріально-технічне забезпечення
Лекція	Ноутбук, проектор, екран	Ноутбук, проектор, екран
Практичне заняття	Ноутбук, проектор, екран	Ноутбук, проектор, екран